Nr. 338. 45.

[7]

Centralizacya
Towarzystwa Demokratycznego Polskiego
do
Ogółu tegoż Towarzystwa. –

Obywatele,

Stosownie do Artykułu 50go ustawy, Centralizacya obowiązana jest zdawać Wam sprawę z trzech miesięcznych czynności swoich. Lecz ponieważ wszystkie jej czynności, oprócz zawiązania stosunków §fem 48 wskazanych, poprzedniemi okólnikami już są objęte i Towu wiadome, sądzimy iż zbytecznem byłoby nowem ich powtarzaniem, uwagę waszę zajmować.

Nie możemy także przedstawić jeszcze stanu wewnętrznego Towa i zaszłych w nim co do osób odmian, Akta bowiem nasze, w tych dopiero dniach zwrócone, dłuższego na przejrzenie potrzebowałyby czasu. –

Z tegoż również powodu niepodobna jest wymienić pojedynczych członków w wykonaniu obowiązków swoich opieszałemi okazujących się. Przestajemy przeto na podaniu do wiadomości Towa tych Sekcyi, które w ciągu upłynionych trzech miesięcy żadnych składek niezłożyły

Nowy Manifest, nowe życie tak zewnątrz jak wewnątrz Towu nadać powinien. Będzie on dla nas nową epoką, epoką najzupełniejszej wewnętrznej jedności i rozleglejszego na zewnątrz działania. Wewnątrz większa czynność, większa gorliwość w pełnieniu wszystkich obowiązków rość będą w stosunku działań na zewnątrz przedsiębranych. Dla tego przekonani jesteśmy, iż przy zdaniu naszych czynności nowej Centralizacyi, do rozleglejszych działań powołać się mającej, nie będziemy mieli potrzeby dopełniać przykrego obowiązku, zwracania na drugę powinności i całych Sekcyi i pojedynczych członków. –

Przystępując do przedstawienia rapportu z odbytego wotowania na odezwę z dnia 29 Lutego w imieniu Towa wydaną i inne wnioski następnym okólnikiem z d. 12 Marca Nr. 172 objęte, winniśmy przedewszystkiem oświadczyć, że z powodu, jak wyżej namieniliśmy, zwrócenia w tych dniach, zabranej wraz z aktami Kontrolli członków Towa nie mogliśmy jej jeszcze dokładnie przejrzeć i uzupełnić. Dla tego to nie oznaczyliśmy Kompletu, który organi: wew: przy poddawaniu przedmiotów do decyzyi ogółu oznaczać nakazuje. Dla tego też dziś uważamy za rzecz zbyteczną wyszczególnianie wotów większości; czujemy jednak potrzebę wykazać wota mniejszości aby każdy członek tej kategoryi miał rękojmią dokładnego obrachowania przez nas rezultatu. –

II Odezwa Centralizacyi z d: 29 Lutego z powodu zajęcia Krakowa w imieniu Towa wydana. –

Odezwała przyjętą i zatwierdzoną została przez ogół Towa – Sześciu tylko członków Sekcyi Caen uważało: 1o że Centa nadużyła władzy 43 artykułem jej nadanej

XIII 2re

2re że ani Tow. ani imieniem jego Cent. nie miały potrzeby protestowania się przeciw zajęciu rzeczypospolitej Krakowskiej, której Polska nie zna. Motywa ich są następujące:

„Gwałt na Krakowie domierzony jest tylko następstwem téj zbrodni północnego przym„rza przeciw narodowi polskiemu dokonanéj, która wszystkich polaków pod miecz katowski „podała, a przeciw któréj już raz stanowczą Tow. podniosło protestacyę: że przeto każdy polak „rewolucyjnych wyobrażeń zwrócone mieć powinien oczy na źródło złego, aby je zniszczyć, mi„zaś ubolewać nad pojedynczemi ciosy; - że wystąpienie Centcyi z powodu pogwałcenia trakta„Wiedeńskiego i dość jasne jéj do opinii publicznéj w imieniu Towa odezwanie się, mogło ją ra„czej zbłąkać niż oświecić, naprowadzając na myśl że i my ten zabójczy traktat bronimy, lub „jego zachowania w nietykalności pragniemy, czego przykładem jest Redakcya dziennika le „Constitutionel w tym duchu odezwę naszą pojmująca. — Że Centa powinna była raczej „protestować silnie przeciw gwałtom na naszych współwychodźcach dokonywanym, przez „ich wywożeniu do Ameryki, a korzystając tylko z téj potrzeby, ubocznie światu przedstawić „wszystkie zbrodnie Cara wysilone do zniszczenia ducha i śladów polski, do czegoby za dowód os„tatni najazd na wolne miasto Kraków mógł posłużyć; sądzą nadto że Centa bezpotrzebni„użyła attrybucyi nadanych sobie Art. 43. Ust. Org.; że żaden jej pośpiech nie zmuszał, „w przódy nie zasięgnęła myśli Tow. i jego ducha i życzeń zbadać nie miała. Możeby pr„jekt Odezwy Tow. odsunęło, lub na właściwszą jéj redakcyą wpłynęło. —

Tu także jest miejsce objaśnić wielu członków, którzy niedostrzegli skutku żądania jakieśmy do Redakcyi Constitutionela pod dniem 11 Marca zanieśli i o którem była wzmianka w Okólniku. Dziennik ten w No 75. z d 15 Marca zrobił następujące sprostowanie: „Wyciągnęliśmy z protestacyi Towa Dem. polskiego z powodu zajęcia Krakowa wydanéj kilka ustępów które się bezpośrednio pogwałcenia traktatów dotyczyły. Uwaga publiczna z téj szczególnéj strony skierowana wskazywała nam wybór uczynionéj przez nas cytacyi, zwłaszcza żeśmy niemogli powtarzać całego Aktu, który inne pisma ogłosiły i który z resztą Tow. mogło upowszechnić drukując go osobno. - Pokazuje się jednak żeśmy nie dopełnili życzenia podpisanych, którem było nie protestować przeciw zgwałceniu traktatów z 1815 r. ale raczej przeciw ich istnieniu pozbawiającemu polskę jéj narodowości. Pospieszamy z przywróceniem protestacyi prawdziwéj jéj myśli z tym dodatkiem, że Tow. Dem. wystąpiło w téj okoliczności jako organ całéj Emigracyi polskiéj". -

II Wnioski

Wniosek 1szy względem zawieszenia w czynnościach Sek: Portsmouth

Wniosek ten większością przyjęty. Wotów przeciwnych jest 126. W téj liczbie jedni członkowie zaostrzają wniosek Centcyi drudzy go łagodzą, to jest: jedni żądają wprost wykreślenia, drudzy uważają iż Sekcya Portsmouth można jeszcze drogą perswazyi od odszczepieństwa wstrzymać i do szanowania zasad Towa skłonić. Pierwszych jest 98, drugich 28. — Wotowali za wykreśleniem: z Caen 2. - z Limoges 3. - z Troyes 1. z St Maixent 1. - z Montpellier 3. - z Nantes 3. - z Avranches 6. - z Fontainebleau 8. - z Toulouse 5. - z Mauriac 5. - z Niort 5. - z Lille 3. - z Château-gontier 2. - z Melle

z Mette 1. – z Clermont fer: 12. – z Rodez 14. – z St. Heliers (: Jersej :) 5. – z Angouleme – 2. – z Angers – 2. – w ogóle 98. — Wotowało przeciw wnioskowi z Poitiers 3. – z Rheims – 2. – z Bordeaux 3. – z Havre 1. – z Toulouse 6. – z Angoulême 12. – z Angers – 1. – w ogóle 28. –

Wniosek 2gi względem członków pojedynczo mieszkających.

Większością przyjęty. Wotujących przeciw niemu niemu jest 38. – W większości było wielu wotujących za posyłaniem okólników w prost bez żadnego warunku członkom pojedynczo mieszkającym. — Oświadczyło się przeciw wnioskowi: z Poitiers przeciw 1mu paragra: – 7 – przeciw dwom drugim 10 — z Caen 7 – z Fontainebleau 8. – z Toulouse 9. – z La Bastide 4. – razem 38. –

Wniosek 3ci Sekcyi Falaise. –

Większością odrzucony. – Wotujących za nim było 25. – – Oświadczyło się za wnioskiem: z Poitiers 2. – z Falaise 7. – z Troyes 1. – z Bordeaux 3. – z Niort 1. — z L'aigle 3. – z Vire 2. – z St. Calais 3. — z Rouen 2. – z Angers 1. –

Wniosek 4ty kilku Sekcyi * względem wyboru 9go członka do Centr. Sekcyi. –

Większością odrzucony. – Wotujących za nim jest 151. – W tej liczbie mieści się Sekcya Vire która zarazem kandydatów podała. – Niektórzy tej kategoryi członkowie wotują za mającym z kolei najwięcej głosów kandydatem ostatnich wyborów. – Oświadczyli się za wyborami. – z Poitiers 28. – z Caen 5. – z Castres 6. – z Montpellier 1. – z Rheims 2. – z Fontainebleau 8. – z Honfleur 10. – z Briquebec 6. – z Vire 24. – z Castres 1. – z St. Calais – 2. – z Avignon 7. – z Villeneuve 10. – z Vimoutiers 13. – z Cosne 3. z Agen – 5. – z Jersej 5. – z Angoulême 15. – w ogole 151. –

III. Wnioski o porównanie żołdu. –

Niektóre Sekcye odrzucające projekt Sekcyi Falaise o powiększenie żołdu Braciom 22½ fr. pobierającym, w miejsce jego przedstawiają inne wnioski które pod decyzyą Towarzystwa oddajemy. –

Wniosek Sekcyi Angoulême

Sekcya Angoulême chcąc abyśmy czynem dali przykład czém jesteśmy i czém być mamy napotem, i przed nieprzyjaciołmi udowodnili, że nie egoizm lub chęć wyniesienia się lecz dobro nieskończonej większości ludu, spowodowały nas do zawiązania się w Towie., przedstawia pod decyzyą ogółu, następujący wniosek –: Aby członkowie Towa. pobierający wsparcie 45cio frankowe, dzielili się między wszystkich członków Towa. i między tych za obrębem jego znajdujących się, którzy nie więcej jak 22½ fr. miesięcznie pobierają; wyjęci być mają od podziału Obywatele słabi lub w takim wieku w którym by ani pracą fizyczną, ani umysłową na własne utrzymanie się zarabiać nie mogli, jako też członkowie do postug publicznych użyci. Od wsparcia usunięci być winni, tak w towie. jako też po za towm., ci, których postępowanie jest wa

---

* przez pomyłkę zamieszczone zostały w Okól: № 172 Sekcye Chateaugontiers i Loudun w liczbie Sekcyj zadających wyborów na 9 członka Centr.

tpliwe i niemoralne. Sekcye najbliżej znajdujące się będą dawały sąd tak w jednym jak w drugim razie. –

Wniosek Sekcyi Château-gontier. –

Sekcya Château-gontier żądając również wprowadzić w wykonanie jeden z żywotnych dogmatów wiary naszej socyalnej i politycznej, i uświęcić go aktem publicznym, trwałym i historycznym, proponuje, aby Centralizacya zajęła się ułożeniem statyski wykazującej massę pobieranego żołdu, przez ogół członków Tow^{a}: i aby taż massa w równej ilości między szczegółowych członków podzieloną została. Członkowie Centralizacyi od kategoryi datkujących są wyłączeni, dla powodów rozbieranych przy przedstawieniu projektu o powiększenie im zasiłków. Na poparcie tego wniosku Sekcya Château-gontier mówi: bliżej rzecz rozbierając przekonany się iż wielu członków Tow^{a}: jest w niemożności dla przeszkód od nich niezależnych, zając się czynnie pracą, i własnem krzątaniem się zapobiedz niedostatkowi, jaki ich od kilku gnębi. Na zaradzenie téj niedogodności niepodobna jest, wynaleść środków dostatecznych zewnątrz Tow^{a}: pojedyncze zaś usiłowania członków nie zawsze są skutecznemi. Wątpimy aby instytucya w podobnym celu dziś istniejąca, jaką jest Kommissya Funduszów Emigracyjnych, pomoc peryodyczną i stałą w tym względzie zapewnić mogła. Nadto przekonani jesteśmy, iż udawanie się do rządu francuzkiego, jest dziś niewczesném i nieskuteczném; liczba zaś członków mniejszy żołd pobierających, nie przechodzi zapewne 1/3 potęgi numeryczną Towarzystwa. –

Sekcya S^{t}. Heliers (: Jersej :) wzywa również Centr^{ą}: o wyrobieniu projektu względem porównania zasiłków przez naród francuzki nam dawanych i o poddanie go pod decyzyą Tow^{a}:. Nakoniec dwóch członków z Rheims uwagi swoje w tymże samym duchu Centralizacyi przedstawia. –

Przytem wspomnieć tu musimy iż Sekcya Angers dawniej jeszcze podała do Sekcyi Centralnej podobnego rodzaju wniosek, który z powodu zabranych akt, Tow^{u}: przedstawionym nie był i dla tego teraz nawet przedstawiony być nie może. –

Opinija Centralizacyi. – Oddając powyższe wnioski pod decyzyą Tow^{a}: nie możemy wstrzymać się od wynurzenia uczuć, jakie w nas obudziły te szlachetne i prawdziwie demokratyczną myślą ożywione projekta. Tak szczere, tak usilne wyszukiwanie środków dopełnienia powinności demokratycznych, kosztem własnego osobistego interessu, najpomyślniejszą wróży przyszłość społeczności polskiej, kiedy ludzie takiemi ożywieni uczuciami na jéj uorganizowanie wpływać mają. Czyste i bezinteressowne poświęcenia się, głosem sumienia wywołane nieochybny tryumf zasadom naszym zapewniają, a takich poświęceń się w powyższych wnioskach niedwuznaczną znajdujemy rękojmię. –

Tak wysoko oceniamy myśl w przedstawionych projektach panującą, iż przykrym jest dla nas obowiązkiem, zimną rozwagą oceniać to, co tak szlachetne i piękne podały uczucia. Obowiązek ten tém jest przykrzejszy, iż w miejscu podanych środków które za nieskuteczne uważamy, sami na ogólnych tylko i wszystkim znajomych sposobach przestać zmuszeni jesteśmy. –

Nie wątpimy iż myśl zrównania zasiłków przez rząd nam przeznaczonych

uważaną

Niektóre sekcye wykazały ciążące na nich zaległości i z takowych przyrzekły się uiścić; inne zaś w ciągu trzech miesięcy żadnych składek nie wniosły, a takiemi są Villefranche. – Le Mans. – Carcassonne. – Mont-de-Marsan. – Limoges – Paryzka i Batignolles. –

V Wezwani przez właściwe sekcye, na mocy § 83 Org: wew: podajemy do wiadomości Towa nazwiska członków niewypełniających obowiązków swoich. – Trekze Stanisław z Caen nieuczęszcza na posiedzenia. – Wieluński Konstanty i Siennicki Michał z Angers niewnoszą składek. – Narzymski z Clermont ferand nieuczęszcza na posiedzenia i niewnosi składek. –

VI O Bibliotece Towarzystwa

Nie znalazłszy przy objęciu czynności naszych dzieł nieodbicie Cendcyi potrzebnych, mianowicie w przedmiocie historyi krajowéj, zakupiliśmy z funduszów Towa następujące: a) Mémoires de Joseph Sułkowski Tom 1. – b) Mémoires de Michel Ogiński Tom: 5. – c) Powstanie Narodu polskiego przez Maurycego Mochnackiego Tom: 2. – – Nadto zapremumerowaliśmy i ciągle otrzymujemy wszystkie pisma Emigracyjne polskie; z niemieckich der Geächtete w Paryżu przez jednego z wychodźców tego narodu wydawany. – Z Francuzkich Journal du peuple i le Polonais. Miejscowy zaś dziennik l'Echo du peuple bezpłatnie otrzymujemy. – Daléj, sprowadziliśmy z Paryża rozmaite ułamki w liczbie sztuk 72. po bibliotece Towa w roku 1832 założonéj. Są to powiększéj części pojedyncze broszury i dzieła niekompletne. Wyszczególniać ich z tytułów niewidzimy potrzeby. –

Nakoniec mimo daru Sekcyi Laval trzech tomów pisma peryodycznego Revue Republicaine i dzieła Feranda w 3 tomach: Histoire des trois démembremens de la Pologne, widząc niedostatek dzieł jakie Cenda przy wydawaniu pisma koniecznie posiadać musi, odnieśliśmy się w tym względzie do redakcyi wychodzącego tu, i już wyżéj wzmiankowanego Dziennika l'Echo du peuple. Jakoż ta wchodząc w niedostatek i potrzeby nasze zamieściła artykuł wzywający autorów i wydawców do ofiarowania za jéj pośrednictwem dzieł któreby nam za użyteczne osądzili. W skutek téj odezwy, która przez dzienniki paryzkie, a mianowicie świeżo przez Journal de la Librairie powtórzoną została, nadesłali dotąd: David de Thiais i Jenerał Rossetti dzieł w przedmiocie historyi Tomów 7. – w przedmiocie Nauk Wojskowych Tomów 11. – w przedmiocie Matematyki i nauk przyrodzonych Tom: 13. – w przedmiocie nauki prawa Tomów 2. – Plancher były drukarz Cesarza Brezylii 3 exemplarze dzieła Elémens de la législation naturelle.

Taki jest stan dotychczasowéj biblioteki Towa. – Spodziewamy się że jeszcze ofiarami znacznie pomnożoną zostanie. –

VIII Przyjęci i

VII Przyjęci i Wykreśleni

Od dnia 20 Lutego 1836 r. zostali przyjęci na członków Tow. Dem. Polskiego

1451.	Garnysz Józef	p. Sekcya	Avignon
1452.	Rubiński Karol	do	do
1453.	Chołodecki Anto: Alexy	do	do
1454.	Fijałkowski Franci:	do	Troyes.
1455.	Klimkiewicz Henryk	do	Bordeaux
1456.	Gajewski Antoni	do	do
1457.	Skarzyński Ignacy	do	do
1458.	Zarzecki Józef	do	do
1459	Urbanowicz Mateusz	do	Poitiers
1460.	Kwiliński Narcyz	do	Avignon.
1461.	Kawecki Ludwik	do	Lyon.
1462.	Iliński Jan	do	do
1463.	Winnicki Fran: Xawery	do	do
1464.	Winnicki Adolf	do	do
1465.	Bonenfant Ludwik	do	do
1466.	Krajewski Karol	do	Nantes
1467.	Kazimirski Piotr	do	Rouen
1468.	Ostrowski Jan	do	do
1469.	Niementowski Tadeusz	do	Poitiers.
1470.	Zdzitowiecki Julian	do	do
1471.	Hizewicz Jan	do	do

Zmarli

1.	Müller Jan Fran:	26 List: r. z.	w Pau.
2.	Gorajewski Michał	11. Lut: r. b.	w St. Calais
3	Ładyżyński Jan	16 Kwie: r. b.	w Rabastin.

Wykreśleni.

1.	Pacewicz Piotr	p. Sek:	Montpellier
2.	Jurcewicz Edward.	„	Poitiers
3.	Mrozowski Wiktor	„	Havre
4.	Stankiewicz Józef	„	do
5.	Piątkowski Piotr	„	do
6.	Eysymont Napoleon	„	do
7	Bietkiewicz Florjan	„	do
8.	Sołtan Florjan	„	do
9.	Dowgiałłowicz Józef	„	Agen.
10.	Plewiński Józef.	„	do
11.	Szyszkowski Antoni	„	do
12.	Maleszewski Witalis	„	Beauvais
13.	Roszkowski Soter	„	Mouy
14.	Bielski Walenty.	„	Poitiers
15	Szuszkiewicz Alexan:	„	Caen.
16	Baniewicz Henr. Wład:	„	Montpellier
17	Łukomski Roman	„	Toulouse
18.	Rychter Jan	„	do
19.	Dobrowolski Józef	„	do
20	Brobek Ludwik	„	do
21	Zawadzki Mateusz	„	do
22	Kałuski Stanisław	„	Bordeaux
23.	Bedlewicz Alexander.	„	Villeneuve
24	Malinowski Franci:	„	Bordeaux
25	Korzeliński Kajetan	„	Fontainebleau
26	Wierzbicki Wincenty	„	Havre

Poitiers dnia 6 Maja 1836 r.

Sekretarz
Robert Chmielowski

Prezydujący z kolei
Adolf Chrystowski

Uwiadomienie. Zdarza się często iż Sekcye osobnemi expedycyami przedstawiają członków do uwolnienia od składek. Cent. Sekc. uwiadamia, aby dla oszczędzenia kosztów, tego rodzaju przedstawienia w expedycyach miesięcznych czynionemi były, i nadto dodaje, że milczenie jej uważane być winno za przyjęcie uwolnienia, albowiem w razie tylko niedostateczności powodów przedstawienia sekcyom odpisywać postano